

## Nieuwe binnenstad?

Onlangs verscheen: *Integrale gebiedsontwikkeling. Het stationsgebied 's-Hertogenbosch* bij uitgeverij SUN. Het boek is gemaakt door de TU in Delft en laat alle aspecten zien die van belang zijn bij het ontwikkelen van het Paleiskwartier. De integraliteit past goed in de hedendaagse trend om alles te benaderen vanuit het standpunt dat alles met alles te maken kan hebben. Daar is niets op tegen, en zeker in dit werk niet: het boek is een inspirerende bron voor een ieder die geïnteresseerd is hoe nu zo'n gebied ontwikkeld wordt. Ik kijk uiteraard naar het historische aspect.

De Bossche oud-wethouder Hans Dona merkt in zijn bijdrage op: 'Het historisch besef van het eigen karakter van de stedelijkheid is (...) breed verankerd geraakt in de lokale samenleving en de lokale politiek' (p. 92). Hij schrijft dit vooral toe aan de enorme gevolgen van het niet doorgaan van het Structuurplan van 1964, dat onder andere de demping van de Binnendieze bepleitte. De nieuwe wijk achter het station moest in een economische behoefte voorzien, maar ook in: 'de verdere ontwikkeling van de eigen stedelijkheid en de behoefte om de binnenstad op zorgvuldige, wat gesegmenteerde wijze uit te breiden *over het spoor heen*'. (p. 103). Door de enigszins mediterrane uitstraling, het gebruik van Franse namen en door de komst van diverse bedrijven en voorzieningen als onderwijs en rechtspraak is het gebied prima ingevuld. Maar wordt het Paleiskwartier daarmee gelijk ook een, nee: '(...) *de Nieuwe Binnenstad*' (p. 103)? Mevrouw I. Bruil gaat in hoofdstuk 12 in op een drietal theorieën over stedelijkheid en bekijkt vervolgens de historie van de Bossche stadscultuur. Opvallend genoeg gebruikt zij als bron alleen maar de zeer algemene tekst over de Bossche geschiedenis van de website [www.denbosch.nl](http://www.denbosch.nl), nu [www.s-hertogenbosch.nl](http://www.s-hertogenbosch.nl), geen 's-Hertogenbosch, de

*geschiedenis van een Brabantse stad, 1629–1990* of één van de vele andere werken. Een bouwhistoricus als dr. Ad van Drunen heeft zij niet geïnterviewd. Zij geeft zelfs die algemene tekst zwak weer: 'Als nederzetting bestaat 's-Hertogenbosch al vanaf de Gallo-Romeinse tijd (...)' (p. 205).

Haar wat voorzichtig aandoende gebruik van cultuursociologische beschouwingen had veel sterker aangezet kunnen worden door nadrukkelijker de Bossche cultuurhistorie van de gebouwde en niet-gebouwde omgeving als uitgangspunt te nemen. Dan had kunnen blijken of het over het spoor heen tillen nu wel zo'n goede gedachte zou zijn geweest, of het stationsgebied juist beter volstrekt zonder Bossche historische dimensie had moeten blijven.

Bruil, en dat is natuurlijk wel tamelijk

kras na alle inzet en investeringen, twijfelt over het slagen van het concept van een Nieuwe Binnenstad, omdat enerzijds nieuwe theorieën de idee van een relatie tussen stad en stedelijkheid loslaten, anderzijds omdat het gebied na enkele jaren van bewoning nog niet uitwijst dat er sprake is van met de huidige binnenstad samenhangende verstedelijking. Bruil denkt dat: '(...) voor 's-Hertogenbosch en het stationsgebied in het bijzonder het idee van een ongedeelde stad, en daarmee de door de gemeente gewenste aansluiting bij de eigen Bossche stedelijkheid, wellicht aan vervanging toe is. Men kan zich afvragen of 's-Hertogenbosch nog wel van nature de stedelijkheid bezit in de zin van een eigen cultuur en identiteit.' (p. 222).

Interessante vraag...

